
MATEMATICKÁ OLYMPIÁDA 2025/2026

Riešenia úloh okresného kola kategórie Z9

- 1 Rodina dvoch dospelých s dvoma nepľnoletými deťmi sa vydala na lyžovačku. V lyžiarskom areáli je cena skipasu pre dospelého vyjadrená v celých desiatkach eur, detský skipas je o 60 eur lacnejší. Areál ponúka dve zľavy. Prvá je zľava 10 % na skipas pre každého. Druhá zľava je rodinný lístok, v ktorom sú detské skipasy zľacnené o 20 % a skipasy pre dospelých sú za plnú cenu.

Rodina si najskôr chcela kúpiť všetky štyri lístky v 10 %-nej zľave. Nakoniec však pri kúpe skipasov mama využila 10 %-nú zľavu a otec si spoločne s deťmi kúpil rodinný lístok. Takto ich vyšli skipasy výhodnejšie. Najmenej koľko mohol stáť nezľavnený lístok pre dospelého?

(Tomáš Bárta)

Riešenie:

Všetky ceny budeme uvádzať v eurách. Cenu skipasu pre dospelú osobu označme x . Cena skipasov pre celú rodinu bez zliav je $2x + 2(x - 60)$ čiže $4x - 120$. Cena skipasov s uplatnenou 10 %-nou zľavou by teda bola $0,9 \cdot (4x - 120)$ čiže $3,6x - 108$. Cena skipasov v prípade, že mama využije 10 %-nú zľavu a otec s deťmi si kúpi rodinný lístok, je $0,9x + x + 0,8 \cdot 2(x - 60)$ čiže $3,5x - 96$. To je výhodnejšie ako 10 %-ná zľava práve vtedy, keď platí

$$3,5x - 96 < 3,6x - 108,$$

t. j.

$$12 < 0,1x,$$

$$120 < x.$$

Skipas pre dospelú osobu musí stáť viac desiatok eur ako 12, jeho minimálna cena je teda 13 desiatok eur čiže 130 eur.

Poznámka:

Cena skipasu pre dospelého je celočíselný násobok desiatok eur. Úloha sa teda dá vyriešiť postupným overením prípadov $x = 70$, $x = 80$ a tak ďalej.

Pokyny:

1 bod za formuláciu ceny bez akejkoľvek zľavy v závislosti od neznámej x ; 1 bod za vyjadrenie ceny v 10 %-nej zľave; 1 bod za vyjadrenie ceny v druhom prípade; 2 body za vytvorenie nerovnice a jej správne vyriešenie; 1 bod za zrozumiteľnosť a kvalitu komentára.

Správne riešenie zistené skúšaním ohodnotte podľa systematickosti tipovania a zdôvodnenia, že riešenie je jediné.

- 2 Nájdite všetky štvorciferné prirodzené čísla s nasledujúcimi vlastnosťami:

- Na mieste desiatok je cifra 5.
- Po odstránení posledných dvoch cifier vznikne číslo, ktoré je 103-krát menšie.

(Karel Pechouš)

Riešenie:

Podľa prvej podmienky má číslo tvar $\overline{ab5c}$, kde a, b, c sú neznáme cifry a $a \neq 0$. Podľa druhej podmienky platí

$$\overline{ab5c} = 103 \cdot \overline{ab}.$$

Túto rovnosť môžeme ekvivalentne upraviť takto:

$$100 \cdot \overline{ab} + \overline{5c} = 100 \cdot \overline{ab} + 3 \cdot \overline{ab},$$

$$\overline{5c} = 3 \cdot \overline{ab}.$$

Trojnásobok čísla $\overline{ab}$ je teda v rozsahu od 50 do 59. Násobky troch v tomto rozsahu sú len 51, 54 a 57. Zodpovedajúce čísla $\overline{ab}$ sú následne 17, 18 a 19.

Všetky čísla s týmito vlastnosťami sú 1751, 1854 a 1957. Skúškou potvrdíme, že všetky tri riešenia vyhovujú zadaniu.

Poznámka:

Druhá podmienka zo zadania môže byť napísaná ako

$$1000a + 100b + 50 + c = 103(10a + b),$$

čo po ekvivalentných úpravách dáva

$$50 + c = 3(10a + b).$$

Pokyny:

1 bod za zápis pomocou neznámych; 2 body na úpravu a analýzu možností; 1 bod za každý správny výsledok (dokopy 3 body za všetky tri riešenia).

- 3 Prirodzené číslo nazveme *kockové*, ak jeho zápis obsahuje cifru alebo skupinu po sebe nasledujúcich cifier, ktorá je zápisom tretej mocniny kladného celého čísla. (Napríklad čísla 279 a 729 sú kockové, ale čísla 297 a 792 nie.) Určte počet všetkých trojciferných kockových čísel, ktoré sú tvorené iba párnymi ciframi.

(Monika Dillingerová)

Riešenie 1:

Najviac trojciferné čísla, ktoré sú tretie mocniny,

$$1, 8, 27, 64, 125, 216, 343, 512, 729.$$

V tomto zozname nie je žiadne vyhovujúce kockové číslo. Vyhovujúce čísla musia obsahovať dvojčíslicie 64 alebo číslo 8 (tieto možnosti sa navzájom nevylučujú). Ďalšie povolené cifry sú 0, 2, 4, 6.

Aby sme nič nevynechali alebo nezahrnuli niečo dvakrát, trojciferné čísla budeme hľadať postupne:

- Čísel obsahujúcich cifru 8 na prvom mieste je $5 \cdot 5$ čiže 25 (na zvyšných miestach môžu byť ľubovoľné párne cifry).
- Zvyšných čísel obsahujúcich cifru 8 na druhom mieste je $3 \cdot 5$ čiže 15 (na prvom mieste nemôže byť 0 alebo už v predchádzajúcej možnosti započítaná cifra 8).
- Zvyšných čísel obsahujúcich cifru 8 na treťom mieste je $3 \cdot 4$ čiže 12 (na prvom mieste nemôže byť 0 ani 8, na druhom mieste nemôže byť cifra 8).
- Zvyšné čísla začínajúce sa dvojčíslím 64 sú 4 (na treťom mieste už neuvažujeme cifru 8, ktorá je započítaná vyššie).
- Zvyšné čísla končiace sa dvojčíslím 64 sú 3 (na prvom mieste neuvažujeme ani cifru 0 ani cifru 8).

Vyhovujúcich kockových čísel je $25 + 15 + 12 + 4 + 3$ čiže 59.

Riešenie 2:

Budeme sčítavať počty vyhovujúcich čísel v jednotlivých stovkách (majú rovnakú cifru na pozícií stoviek).

- Ak je na pozícií stoviek cifra 2, tak vyhovuje 5 čísel, ktoré majú na pozícií desiatok cifru 8 (na pozícií jednotiek môžu mať ktorúkoľvek z cifier 0, 2, 4, 6, 8), 5 čísel, ktoré majú na pozícií jednotiek cifru 8 a číslo 264. Spolu je to 10 čísel, lebo v prvých dvoch skupinách sme číslo 288 zarátali dvakrát.
- Situácia s cifrou 4 na pozícií stoviek je analogická. Pribudne ďalších 10 čísel s požadovanými vlastnosťami.
- Ak je na pozícií stoviek cifra 6, tak k desiatim číslam pribudnú štyri čísla, ktoré sme ešte nezaráтали (s dvojčíslím 64 na začiatku), a to 640, 642, 644 a 646 (648 nie, lebo je už zarátané pri cifre 8).
- Ak je na pozícií stoviek cifra 8, tak na zvyšných dvoch pozíciách môžu byť ktorékoľvek z uvažovaných cifier. Čísel, ktoré vyhovujú podmienkam úlohy, bude $5 \cdot 5$ čiže 25. Žiadne z nich nebolo zarátané v predchádzajúcich skupinách.

Spolu preto máme $2 \cdot 10 + 14 + 25$ čiže 59 čísel.

Pokyny:

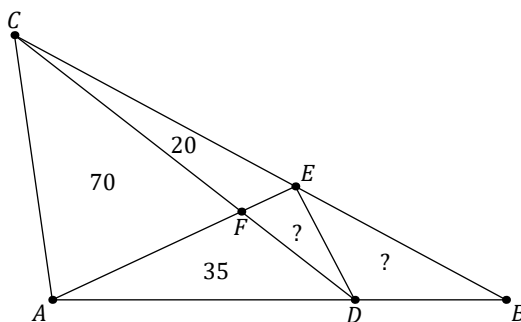
1 bod za tretie mocniny menšie ako 1000 a záver, že iba 64 a 8 môžeme používať; 3 body za analýzu počtu čísel podľa pozície cifry 8; 2 body za analýzu možností pre dvojčíslicie 64 a celkový výsledok.

Úplný výpis možností s komentárom ohodnotíte plným počtom bodov. Pri vypisovaní možností za každé zabudnuté číslo alebo číslo navyše strhnite 1 bod.

</

Riešenie 1:

Situáciu, ktorú popisuje zadanie úlohy, môžeme znázorniť takto (vyznačené obsahy trojuholníkov sú v cm^2):

Na obrázku existuje veľa dvojíc trojuholníkov, ktoré majú spoločný aspoň jeden vrchol a výšku (napríklad trojuholníky CFE a FDE so spoločným vrcholom E a výškou na stranu CD , resp. FD prechádzajúcou cez bod E). Vieme, že pre každú takúto dvojicu trojuholníkov je pomer ich obsahov rovnaký ako pomer dĺžok strán ležiacich oproti spoločnému vrcholu. Využime tento poznatok opakovane, najskôr pre dvojicu trojuholníkov ADF a AFC . Pre úsečku CD a jej rozdelenie bodom F platí

$$S(ADF) : S(AFC) = |FD| : |CF|.$$

Podobne pre dvojicu trojuholníkov DEF a ECF platí

$$S(DEF) : S(ECF) = |FD| : |CF|.$$

Porovnaním týchto dvoch rovností a po úprave vyjadríme neznámy obsah:

$$S(DEF) : S(ECF) = S(ADF) : S(AFC),$$

$$S(DEF) : 20 \text{ cm}^2 = 35 \text{ cm}^2 : 70 \text{ cm}^2,$$

$$S(DEF) = 20 \text{ cm}^2 \cdot 35 : 70 = 10 \text{ cm}^2.$$

Pre úsečku BC a jej rozdelenie bodom E platí

$$S(BED) : S(DEC) = |BE| : |EC| = S(ABE) : S(AEC),$$

takže

$$S(BED) : S(DEC) = S(ABE) : S(AEC),$$

$$S(BED) : (S(DEF) + S(ECF)) = (S(DBE) + S(DEF) + S(ADF)) : (S(AFC) + S(CEF)),$$

$$S(BED) : (20 \text{ cm}^2 + 10 \text{ cm}^2) = (S(BED) + 10 \text{ cm}^2 + 35 \text{ cm}^2) : (70 \text{ cm}^2 + 20 \text{ cm}^2),$$

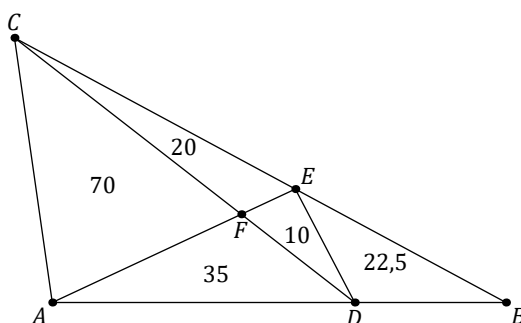
$$S(BED) : 30 \text{ cm}^2 = (S(BED) + 45 \text{ cm}^2) : 90 \text{ cm}^2,$$

$$90 \cdot S(BED) = 30 (S(BED) + 45 \text{ cm}^2),$$

$$90 \cdot S(BED) = 30 \cdot S(BED) + 30 \cdot 45 \text{ cm}^2,$$

$$60 \cdot S(BED) = 1350 \text{ cm}^2,$$

$$S(BED) = 1350 \text{ cm}^2 : 60 = 22,5 \text{ cm}^2.$$

Obsahy trojuholníkov DEF a BED sú teda 10 cm^2 , resp. $22,5 \text{ cm}^2$.

Poznámka:

Opísané vlastnosti sa dajú využiť rôznymi spôsobmi, napr. zdôvodnenie v druhej časti problému súvisiaceho s delením úsečky AB dáva

$$S(BED) : S(EAD) = |DB| : |AD| = S(CDB) : S(CAD),$$

čo po dosadení známych obsahov a úprave vedie k rovnakému výsledku ako vyššie:

$$S(BED) : S(EAD) = S(CDB) : S(CAD),$$

$$S(BED) : (S(DEF) + S(ADF)) = (S(BED) + S(DEF) + S(ECF)) : (S(AFC) + S(ADF)),$$

$$S(BED) : (10 \text{ cm}^2 + 35 \text{ cm}^2) = (S(BED) + 10 \text{ cm}^2 + 20 \text{ cm}^2) : (70 \text{ cm}^2 + 35 \text{ cm}^2),$$

$$S(BED) : 45 \text{ cm}^2 = (S(BED) + 30 \text{ cm}^2) : 105 \text{ cm}^2,$$

$$105 \cdot S(BED) = 45 (S(BED) + 30 \text{ cm}^2),$$

$$105 \cdot S(BED) = 45 \cdot S(BED) + 45 \cdot 30 \text{ cm}^2,$$

$$60 \cdot S(BED) = 1350 \text{ cm}^2,$$

$$S(BED) = 1350 \text{ cm}^2 : 60 = 22,5 \text{ cm}^2.$$

Pokyny:

1 bod za sformulovanie opakovane používaného vzťahu o pomeroch obsahov trojuholníkov (so spoločnou výškou) vzhľadom na pomer základní; 2 body za výpočet a zdôvodnenie výpočtu obsahu trojuholníka DEF ; 2 body za výpočet a zdôvodnenie výpočtu obsahu trojuholníka BED ; 1 bod za prehľadnosť úprav a kvalitu komentára.

Ak žiak rieši úlohu postupom, ktorý sa odlišuje od všetkých tu uvedených riešení, ale úlohu nevyrieši úplne, bodovacia schéma sa zvolí tak, aby čo najlepšie korešpondovala s návrhom hodnotenia tu uvedeným.

Opäť upozorňujeme na možnosť zverejniť výsledkovú listinu okresného kola na oficiálnej stránke Slovenskej komisie MO <https://skmo.sk>. Stačí poslať výsledkovú listinu e-mailom na adresu skmo@skmo.sk v takom formáte, v akom si ju želáte zverejniť na internete.

Prosíme, aby ste dodržali označenie poradia podľa nasledovného príkladu: Ak práve 5 žiakov dosiahne viac bodov ako žiak X. Y. a práve 3 žiaci (vrátane X. Y.) dosiahnu rovnako veľa bodov ako X. Y., tak žiakovi X. Y. patrí v poradí 6.–8. miesto, prípadne skrátené len 6. miesto. Analogickým postupom sa určuje umiestnenie všetkých žiakov.

-
- vydali: Slovenská komisia MO a NIVAM – Národný inštitút vzdelávania a mládeže
  - autorka z SK MO: Monika Dillingerová
  - recenzenti: Erika Novotná, Iveta Jančígová, Stanislav Krajčí
  - preklad: Erika Novotná